

E · R · · O

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

EESTI RIIKLIK
SÜMFOONIA-
ORKESTER

KLAVER
**BARRY
DOUGLAS**

DIRIGENT
OLARI ELTS

Hooaja Lõppkontsert

10

MAI
ESTONIA KONTSERDISAAL
2023

HOOAJA
SUURSPONSOR

REVAL CAFE

RADISSON COLLECTION
TALLINN

LIVIKO
alates 1898

PAKEND & PRINT
ERSO TRÜKKIRIISTUS 2022/2023

BioBlock®

Postimees
MEDIAPARTNER

E · R · · O

 iute

ELAV
INSPIREERIV
RIKASTAV

Eesti muusikat viivad üheskoos
maailma ERSO ja fintech IUTE

E · R · · O

HOOAJA
LÖPPKONTSERT

BARRY DOUGLAS klaver
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Orkestri kontsertmeister Triin Ruubel
Dirigent OLARI ELTS

kell 19 – sümfooniakontsert

BARRY DOUGLAS klaver
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Orkestri kontsertmeister Triin Ruubel
Dirigent OLARI ELTS

Arvo Pärt (1935)

„Cantus Benjamin Britteni mälestuseks“ (1977/1980)

Sergei Rahmaninov (1873—1943)

Klaverikontsert nr 3 d-moll, op. 30 (1909)

Allegro ma non tanto

Intermezzo. Adagio

Finale. Alla breve

vaheaeg

Antonín Dvořák (1841—1904)

Sümfoonia nr 7 d-moll, op. 70 (1885)

Allegro maestoso

Poco adagio

Vivace. Scherzo

Allegro

Kontserdist teevad otseülekande Klassikaraadio ja ERSO TV (erso.tv),
salvestised on ka järelkuulatavad ja -vaadatavad.

E · R · S · O

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

Uue hooaja
sarjapiletid
nüüd
müügil!

pileti
keskus

erso.ee

Arvo Pärt (1935)

„Cantus Benjamin Britteni mälestuseks“ (1977/1980)

Arvo Pärdi teos „Cantus Benjamin Britteni mälestuseks“ keelpillidele ja kellale (*campana*) valmis 1977. aastal. See oli loominguiliselt viljakandev aasta, mil üksteise järel sündisid mitmed Pärdi tänaseni tuntuimad *tintinnabuli*-stiilis teosed nagu „Tabula rasa“, „Fratres“ ja „Arbos“. Helilooja on „Cantuse“ saamisluгу meenutanud järgmiselt:

„Teos oli põhiosas juba valmis, kui kuulsin raadiost teadet Benjamin Britteni surmast. Sel puhul kanti üle mõningaid tema teoseid, mis vapustasid [---] oma hapruse ja läbipaistvusega, millest näis õhkuvat Guillaume de Machaut' ballaadide hingust. Siis küpseski soov pooleliolev teos lõpetada ja pühendada see Brittenile.“

Teose kestvat populaarsust kommenteerides on Pärt öelnud:

„Arvan, et põhjuseks on olnud konstruktsiooni selgus ja lihtsus; see on absoluutselt selge kord, mida me kõik teadlikult või alateadlikult tajume. Minu meelest on siin tegemist võngetega, mis kutsuvad esile mingisuguse resonantsi. See on muusika, igasuguse muusika salapära.“

Kellahelidega algav muusika on rangelt struktureeritud. Teose vorm lähtub proportsioonikaanonist. Selle meloodialiinide aluseks on a–moll astmeliselt laskuv helirida (*cantus*), mis algab järgemööda viie pillirühma (1. ja 2. viiul,

viola, tšello, kontrabass) esimestes hääldes eri registrite a–noodist. Iga põhihäääl alustab üha uuesti oma algushelist, jõudes iga kord helireas ühe astme võrra madalamale, kuni kõik hääled leiavad end lõpuks „kodust“. Teos lõpeb, kui kontrabassid on jõudnud oma madalamasse a–nooti. Ühtlaselt 6/4 taktimõõdus on kujundatud meetrum, meloodiate rütmijoonised on sarnased, kuid liikumiskiirused erinevad: iga madalam häääl kulgeb oma kõrgemast naabrist kaks korda pikemates vältustes. Läbi teose kõlavad pausidest katkestatud (vaikusse suubuvad) ja sümmeetriliselt korrastatud kellalöögid, mis ometi loovad teatud ajatusetunde. Iga viiest meloodialiinist vastab pillirühma teise häälega a–moll kolmkölanootidel oma *tintinnabuli*–liin, mis pole mitte vaba harmooniahäääl, vaid meloodialiinist sõltuv. Läbivalt helisev kolmköla meenutab kellukeste helinat.

Helilooja kommenteerib:

„Viie minuti jooksul („Cantuse“ arvestatav kestvus) tekib kellahelina laadne kõla nagu kirikukellade puhul, kui helin kasvab üksikutest löökidest üle akordiks, kõlajõeks. Seda pean ma silmas keskaegse terminiga *tintinnabuli*, mille võtsin lihtsalt muusikaleksikonist ja mis tähendab (ladina keeles) „kellukest“ või „kellahelinat“.“

Tintinnabul’st kõneldes on Pärt veel öelnud:

„See on ka meetod, et mängida ülemhelide ja ruumiga [---] Iga vertikaal sisaldab alati kolmkölaheliseid ja need lahustuvad ülemhelide loomulikus reas, mis jääb ruumi püsima. Pala alguses ei pruugigi see veel nii olla, ent mida edasi muusika areneb, seda suuremat rolli ülemhelid ruumi kõlas mängivad. See meenutab kellahelinat, muusikalist väljendusvormi, mis ei ole kindlalt piiritletud, vaid koosneb ülemhelide tulvast. Selle eredaks näiteks võiks olla teos „Cantus in memoriam Benjamin Britten.“ (*Helilooja tsitaadid on laenatud Enzo Restagno koostatud raamatust „Arvo Pärt peeglis“.*)

Teost on iseloomustatud kui muusikalist meditatsiooni surma üle. Paul Hillier on oma Pärdi raamatus kirjutanud: „Meie elulaad sõltub meie suhtumisest surma. See, kuidas on kujundatud muusika, sõltub suhtumisest vaikusse.“ Ehkki *piano pianissimo*’s kellakõlade ja siis sordineeritud keelpillihelidega algav ning *forte fortissimo*’s kulmineeruv, raamistab teost vaikus, mis annab muusikale sümboolse tähenduse — me tuleme vaikussest ja pöördume vaikusse tagasi.

Arvo Pärdi „Cantus“ on ERSO repertuaaris olnud alates teose esiettekandest 7. aprillil 1977 Estonia kontserdisaalis Eri Klasi juhatusel. Lisaks ettekannetele Eestis on see sageli olnud kavas orkestri välisturneedel, sh kahel korral Ameerika Ühendriikides (2009 ja 2013 — dirigendid Eri Klas, Nikolai Aleksejev ja Neeme Järvi), Riias ja Vilniuses (2016 — Neeme Järvi), Veronas (2008 — Olari Elts), Berliini Schauspielhausis (praeguse nimega Berliini Konzerthaus, 1993 — Ulrich Backofen), Moskvast (1989 — Arvo Volmer), Leningradis (1978 — Neeme Järvi) ja Pariisis (2022 — Olari Elts).

Sergei Rahmaninov (1873—1943)

Klaverikontsert nr 3 d-moll, op. 30 (1909)

„Rahmaninov kannab endas XIX sajandi vaimu, aga suureks ei tee Rahmaninovi vaimu mitte romantiline olemus, vaid selle ülevus, mastaapsus, õilsus ning suurejoonelisus. Rahmaninovi mõtted haaravad väga suurt ruumi. Erakordne on tema võime pikki, väljendusrikkaid meloodilisi liine tihedast klaverifaktuurist läbi põimunud polüfooniliste mõtetega rikastada ja akordiliste struktuuridega ühendada, saavutades sellega ainult temale omaseid suurest ja keerukast tehnikast kantud faktuurilisi lahendusi. See muusika nõuab interpreedilt virtuosseid võimeid.“

Nõnda on kirjutanud suure vene helilooja stiili iseloomustades pianist Toivo Nahkur. Üldistusena võib kõike seda öelda ka Rahmaninovi nelja klaverikontserdi kohta.

Rahmaninov oli mitmekülgne kunstnikuisiksus. Juba 1897. aastal oli alanud tema dirigendikarjäär, aastail 1904—1906 juhatas ta etendusi Moskva Suures teatris. Tänu Siloti kontsertidele oli tema muusika äratanud tähelepanu Londonis ja peagi saavutas ta tuntuse pianistina kogu Euroopas. Aastail 1906—1909 resideeris Rahmaninov peamiselt Dresdenis, kuid suvepuhkused veetis ta juba 1890. aastast maamõisas Ivanovkas (Tambovi oblastis). Seal valmis suur osa tema emigratsioonieelsetest teostest aastani 1917. Ivanovkas komponeeris Rahmaninov kõigest muust eraldudes 1909. aasta suvekuudel ka oma kolmanda klaverikontserdi, mis oli kavandatud peateoseks tema suurel turneel Ameerika linnades. Just Ameerika publikut silmas pidades kavandas ta selle viimaseks suureks romantiliseks klaverikontserdiks peetava teose monumentaalse ja tehniliselt ülinõudlikuna. Kontsert valmis vahetult

Sergei Rahmaninov.

enne reisi algust ja soolopartii sissemängimiseks nappis autoril aega. Ookeani ületades kasutas ta pikka laevasõitu harjutamiseks ühel helitu klaviatuuriga instrumendil.

Teose esiettekanne toimus New Yorgi sümfoonilise ühingu orkestriga 1909. aasta novembris Carnegie Hallis Walter Damroschi juhatusel. Kaks kuud hiljem mängis Rahmaninov kontserti samas saalis New Yorgi Filharmoonia orkestriga Gustav Mahleri dirigeerimisel, kellega koostööd hindas ta eriti kõrgelt. Rahmaninov andis Ameerikas ühtekokku 26 kontserti, neist 19 pianisti ja seitse dirigendina.

Kolmandat klaverikontserti nimetas autor ise „kontserdiks elevantidele“, pidades silmas tehnilisi raskusi, mis on jõukohased vaid tõelistele virtuoosidele. Rahmaninov oli selle komponerinud eelkõige enda tehnilisi võimeid arvestades. Teose pühendas ta Josef Hofmannile, keda ta oma kaasaegsetest enim hindas, kuid kes teost kunagi ei esitanud, leides, et see on tema jaoks liiga nõudlik.

Kontsert algab lihtsa rahvalaululaadse meloodiaga. Helilooja selgitas: „See tuli lihtsalt iseenesest. Tahtsin, et meloodia kõlaks klaveril nii nagu seda esitaks laulja. See on kõik.“ Solistilt võtab meloodia üle orkester ja siit lähtuvad kogu kontserdi olulisimad teemad. Põhilaadilt lüürilises avasos on ühendatud Rahmaninovile omane meloodilisus ja improvisatsioonilisus.

Kadentsilõikudes võib kuulda skertsoosseid karaktereid, võimsaid akordide kaskaade ning impressionistlikku harmooniavõlu.

Imelise oboesoologa algava teise osa aluseks on melanhoolne teema, mis meenutab esimese osa peateemat. Muusika arenedes varieerub see pidevalt karaktereis ja kõlavärvides nii soolopartiis kui ka orkestrihääldes. Intermetso ei kujuta endast rahutoovat idüllit. Selles on ehtvenelikku raskemeelsust ja ägedat tormakust, millega orgaaniliselt sulandub valsilikult skertsoosne ja sellele järgnev sügavais tämbreis koraalilikult kõlav teema. Kadentsilaadne lõpulõik seob eelnenu sujuvalt finaali osaga.

Kiire, energiline finaali on väga kontrastsete ja taas üha varieeruvate skertsoossete, tokaatalike, marsilike ja laululiste kujunditega ka eelmistest osadest, mis kulmineeruvad lõpuks ülevaks, õilsaks, suurejooneliseks hümniks.

ERSO ees on teoses soleerinud Selma Tamarkina (1949, dirigent Roman Matsov), Maria Grinberg (1957, Roman Matsov), Viktor Meržanov (1962, Neeme Järvi), Lev Oborin (1964, Arnold Katz), Emil Gilels (1964, Neeme Järvi), Eugen Kelder (1965 ja 1977, Neeme Järvi), Grigori Sokolov (1969, Neeme Järvi), Jevgeni Mogilevski (1977, Mariss Jansons), Vladimir Selivohhin (1984, Juozas Domarkas), Aleksandr Slobodjanik (1986, Peeter Lilje), Lauri Väinmaa (1994, Andrei Boreiko), Ralf Taal (1999, Paavo Järvi), Peter Donohoe (2002, Arvo Volmer), Nikolai Demidenko (2003, Nikolai Aleksejev), Aleksandr Markovitš (2012, Nikolai Aleksejev), Boriss Berezovski (2016, Andres Mustonen) ja Mihkel Poll (2019, Mihhail Gerts).

Antonín Dvořák (1841–1904)

Sümfoonia nr 7 d–moll, op. 70 (1885)

19. sajandi suurte sümfonistide hulka kuuluvat Antonín Dvořák it võib kaasaegsetest enim võrrelda Tšaikovski ja Brahmsiga: nad esindavad klassikalise–romantilist suunda, nende looming tohtub rahvamuusika pinnasest ja kätkeb pea kõiki tolle aja tähtsaid žanre. Neist kolmest üksnes Brahms ei komponerinud ühtki ooperit ega sümfoonilist poemi.

Dvořáki loomingu lootelust leiame ligi 50 orkestriteost: avamängud, slaavi rapsöödiad ja tantsud, serenaadid, klaveri–, viiuli– ja tšellokontserdid. Orkestrimuusika krooniks on tema üheksa sümfooniat. Dvořáki vokaalloomingu hulgas on laule, koorimuusikat, kantaate, vaimulikke

teoseid, sh missad ja reekviem. Tema kümnest ooperist on tuntuim „Näkingeid“ (*Rusalka*). Ta on komponerinud enam kui 30 teost erinevatele kammerkoosseisudele, viuli- ja klaveripalu, orelimuusikat.

Dvořáki laiem rahvusvaheline tuntus sai alguse 1880. aastail Londonis. Kümneni alguses olid seal ette kantud tema „Slaavi tantsud“ ja „Slaavi rapsoodiad“, 1884. aastal kõlas Royal Albert Hallis autori enese dirigeerimisel „Stabat mater“. Ajalehtedes kirjutati sensatsioonilisest edust. Helilooja ise vahendab sündmust ühele muusikust sõbrale järgmiselt: „Kujuta ette Albert Halli, kus mu teost kuulas ligi 10 000 inimest ning mängisid ja laulsid 1050 muusikut, lisaks hiigelsuur orel!“ Menukas oli ka uhkes St. James Hallis autori dirigeerimisel kõlanud kuuenda sümfoonia ettekanne. Erilise tähenduse omandas helilooja jaoks aga Londoni Filharmooniliselt Ühinguult tulnud tellimus järgmisele sümfooniale. Oli ju sama ühingu tellimusel sündinud kuus aastakümnet varem ka Beethoveni üheksas.

Dvořáki seitsmenda sümfoonia esiettekanne järel autori juhatusel St. James Hallis tõstsid kriitikud oma hinnangutes teose Brahmsi sümfooniade kõrvale. Õnnelik helilooja saatis isale read:

„Minust kirjutatakse kõikides ajalehtedes ja kinnitatakse, et olen Londonis selle hooaja lövi... Ka Teist on seal juttu: et ma põlvnen vaestest vanematest, et mu isa oli lihunik ja kõrtsmik, kes tegi kõik, et anda pojale õige haridus... Au Teile selle eest.“

Päritolu häbenemata nimetas Dvořák end sageli „lihtsaks tšehhi muusikuks“.

1885. aastal järgnesid kontserdid uute teostega: kantaat „Vaimude mõrsja“ 500 koorilauljaga Birminghamis, oratoorium „Püha Ludmila“ 350 lauljaga Leedsis — nende ettekanded omandasid händellikud dimensioonid ja saavutasid tohutu menu.

Seitsmes sümfoonia d–moll op. 70 vastandub oma sünge atmosfääriga mitte ainult ülirahvuslikule kuuendale ja lüürilisele kaheksandale, vaid suuremale osale Dvořáki loomingust. Teoses on sellist muusikalist ekspressiivsust, mõttesügavust ja tihedust, tugevaid kontraste ja muusikaliste ideede dramaatilist arengut, mida kuuendas ja kaheksandas sümfoonias ei kuule. Juba d–moll helistiku valik loob võitlusliku põhikarakterit — seda sümfooniat on nimetatud ka „Pateetiliseks“. Helilooja taotles siin objektiivsemat väljenduslaadi, vältides tüüpilist rahvuslikku karakterit ega lisanud teosele mingit sisulis–sõnalist programmi. Samas on seitsmes

sügavalt isiklik, intiimne teos, kus helilooja otsib sisimas vastuseid eksistentsi põhiküsimustele. Teose komponeerimine kulges kummatigi optimistlikus, helges atmosfääris. Helilooja kirjutas:

„Just täna lõpetasin oma uue sümfoonia *Andante*-osa ja selle loomise ajal olin nii õnnelik ja õnnis nagu teost alustadeski, ja andku Jumal, et see nii lõpuni kehtaks. Mu deviis on olnud ja jääb: Jumal, Armastus, Isamaa! Vaid see viib õnneliku eesmärgini.“

Teose vormumisel oli oluline roll nii Johannes Brahmsi innustaval toetusel kui ka sel inspireerival eeskujul, mida pakkus tema 1883. aastal valminud kolmas sümfoonia. Ühena esimestest oli Brahms seda oma tšehhi sõbrale klaveril ette mängides tutvustanud. Seitsmes on klassikalis-romantiline sümfoonia.

Sonaadivormis esimese osa (*Allegro maestoso*) tumedais toonides, timpanite ja keelpillide sügavas registris kõlavast foonist saab alguse jõuliselt punkteeritud rütmidega peateema. Siin aimuvad ka intonatsioonid, mis viitavad Dvořáki hilisemale, üheksandale sümfooniale „Uuest maailmast“. Tantsuline kõrvalteema toob muusikasse elegeilisemaid toone. Brahmsi vaimne lähedus on muusikas kuulda, kuid Dvořák ei mineta oma isikupära. Koraalilikult algav teine osa (*Poco adagio*) on tundeküllaselt lüüriline, ometi kostub siingi traagilisi ohkeid. Soleeriva metsasarve ja puupillide motiivid lisavad muusikale pastoraalseid nüansse. Kolmandas, skertso-osas (*Vivace*),

on melanhooliaga looritatud valsilikkust, mille rütmi ergastavad sünkoobid. Linnulaulu ja sarvekõlasid on kuulda triolõigus. Traagiliste pursete, võitlevate trompesisignaali ja jõuliste marsirütmidega liigub finaali (*Allegro*) sihikindlalt võiduka lõplahenduse poole. Temaatilise seose avasaga loob teosest dramaatilise terviku. Sümfoonia valmis, kinnitas Dvořák oma kirjastajale Simrockile: „Siin pole ühtki üleliigset nooti!“

Pärast esiettekannet autori dirigeerimisel aprillis 1885 Londonis kõlas sümfoonia peagi Berliini Filharmoonikute ja Hans von Bülow' esituses. Arthur Nikisch juhatas seda 1891. aastal Bostoni sümfooniaorkestri turneel mitmetes Ameerika linnades. Dvořáki mainest Ameerikas kõneleb fakt, et aastail 1892—1895 töötas ta New Yorgis Rahvusliku konservatooriumi rektorina.

Seitsmenda järel valmisid Dvořákil veel kaks sümfooniat: helge põhitooniga kaheksas ja Ameerikas komponeeritud üheksas — sümfooniaist tuntuim, pealkirjaga „Uuest maailmast“. Järgemööda nägid ilmavalgust ooper „Jakobiinid“, reekviem, „Te Deum“, sümfoonilised poeemid „Vetevaim“, „Keskpäevanõid“, „Kuldne vokiratas“, „Metstuv“ ja „Kangelaslaul“ ning ooper „Näkingeid“. Lõpliku kuju omandas ka tšellokontsert h–moll. Tagasi Prahast, töötas Dvořák kuni elu lõpuni sealse konservatooriumi rektorina. Temast oli saanud rahvusvaheliselt tuntuim tšehhi muusik.

ERSO esituses on Dvořáki seitsmes sümfoonia kõlanud Vello Pähna (1985), Patrick Strubi (1998), Daniel Raiskini (2004), Nikolai Aleksejevi (2008), Toomas Vavilovi (2008), Eva Ollikaineni (2010), Olari Eltsi (2016), Neeme Järvi (2017), Arvo Volmeri (2018) ja Jonathan Bloxhami (2021) juhatusel.

Maia Lilje

ODESSA **TALLINN** CLASSICS **2023**

TALLINN, TARTU, VIIMSI, LAULASMAA

DANIEL
HOPE

OLARI
ELTS

ALEXEY
BOTVINOV

9.03

—

7.06

odessatallinn.com

Barry Douglas. © Benjamin Ealovega.

Pianist **BARRY DOUGLAS** on pärast 1986. aasta Tšaikovski konkursi kuldmedali võitu teinud märkimisväärse rahvusvahelise karjääri. Camerata Irelandi ja Clondeboye festivali kunstilise juhina jätkab ta lirimaa pärandi hoidmist, käies samal ajal regulaarselt rahvusvahelistel turneedel. 2021. aasta jaanuaris valiti Barry Douglas Briti impeeriumi ordu komandöriks teenete eest muusika ja kogukonna vallas.

Viimastel hooaegadel on Douglas esinenud Londoni, Vancouveri, Colorado, Peterburi ja Halle orkestritega. Hooajal 2016/2017 möödus 30 aastat tema Tšaikovski konkursi võidust ning sel puhul kandis ta koos RTE orkestriga Dublinis ja Ulsteri orkestriga Belfastis ette Tšaikovski klaverikontserdid. Douglas esitab ka uut muusikat, muuhulgas on ta esiettekandele toonud Kevin Volansi neljanda klaverikontserdi ning mänginud Euroopa esiettekanadena Penderecki klaverikontserti.

Nõutud soloartisti ja kammermuusikuna on Douglas esinenud mainekates kontserdipaikades nagu Royal Albert Hall, Barbican ja Wigmore Hall, Verbier' festival, Keelatud Linna kontserdisaal, Shanghai Suur teater jne.

Ta on esinenud veel BBC Šoti sümfooniaorkestri, Berliini Raadio sümfooniaorkestri, Orchestre National de France'i, Cincinnati, Singapuri, Seattle'i, Melbourne'i sümfooniaorkestrite ja paljude teiste kollektiividega.

Douglas on plaadifirma Chandos artistide nimekirjas. Viimati salvestas ta kuuest plaadist koosnevale kogumikule kogu Brahmsi loomingu sooloklaverile. Praegu keskendub ta Schuberti ja Tšaikovski sooloklaveri loomingu salvestamisele. Koostöös Chandosega on Douglas avastanud ka iiri pärimusmuusikat, tehes vanadest meloodiatest uusi seadeid.

Aastal 1999 asutas Barry Douglas kammerorkestri Camerata Ireland, et koondada kokku parimad noored muusikud kogu Iirimaaalt. Lisaks muusikalise tipptaseme poole püüdlemisele on üks orkestri eesmärke olnud edendada rahuprotsessi Iirimaaal, käivitades dialoogi ja koostööd muusikahariduse programmide kaudu. Douglas teeb Camerata Irelandiga regulaarselt ringreise kogu maailmas.

Kollektiivi tipphetkedeks on olnud ülesastumine Londonis BBC Promsil ja uue kantaadi „At Sixes and Sevens“ maailmaesiettekannet koos Londoni sümfooniaorkestriga tähistamaks Derry (Londonderry) linna saamist Suurbritannia kultuuripealinnaks 2013. aastal

2002. aastal pälvis Barry Douglas Briti impeeriumi ordu ohvitseri tiitli teenete eest muusikavaldkonnas.

Olari Elts. © Krõõt Tarkmeel.

OLARI ELTS on avara rahvusvahelise haardega dirigent, kelle kirg koostada ja juhatada väga omanäolisi ja põnevaid kontserdikavasid on toonud talle tunnustuse üle maailma. Alates hooajast 2020/2021 on Olari Elts Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri peadirigent ja kunstiline juht.

Olari Eltsi lavapartneriteks on Leipzigi Gewandhaus-orkester, Soome Raadio Sümfooniaorkester, Taani Rahvusorkester, Rotterdami Filharmoonikud, Hollandi Raadio Sümfooniaorkester, BBC Sümfooniaorkester, Birminghami Linnaorkester, Dublini RTÉ Orkester, Prantsuse Raadio Sümfooniaorkester, Prantsuse ja Lyoni rahvusorkestrid, Budapesti Festivaliorkester, Yomiuri-Nipponi Sümfooniaorkester, Seouli Filharmooniaorkester, Luksemburgi Filharmooniaorkester, Ottawa Rahvusliku Kunstikeskuse Orkester, Melbourne'i Sümfooniaorkester jt ning paljud maailma paremikku kuuluvad solistid.

Sel hooajal viib Olari Elts ERSO kontserdireisidele Saksamaale, Prantsusmaale ja Inglismaale. Jätkub tema koostöö Helsingi Linnaorkestri, Weimari Riigikapelli, Sloveenia Filharmoonikute ja Sinfonietta Rīgaga. Möödunud sügisel debüteeris ta Quebeci Sümfooniaorkestri (Kanada), Hamburgi Sümfoonikute ja Mantua Kammerorkestri ees. Üks eelmise hooaja tippündmisi oli Soome Rahvusballeti 100. aastapäeva puhul märtsis väga menukalt esiettekandele tulnud Sibeliuse elulool põhineva Jorma Elo

uue balleti juhatamine Soome Rahvusooperis. Maikuus toimus aga Erkki-Sven Tüüri kümnenda sümfoonia esiettekanne Bochumi Sümfoonikutega. Eriline koht Olari Eltsi repertuaaris on Erkki-Sven Tüüri ja Heino Elleri muusikal. 2013. aastal alguse saanud Elleri muusika esitamine ja salvestamine koos ERSOga on leidnud väljundi kahel Soome plaadifirma Ondine märgi all ilmunud CD-l (2018 ja 2019), millest värskeim pälvis aasta klassikaalbumi tiitli Eesti muusikaauhindade (2020) jagamisel ning seniste Elleri muusika salvestiste eest said ERSO ja Olari Elts 2020. aastal kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia. Aasta varem võitis sama tiitli Eltsi dirigeerimisel salvestatud Erkki-Sven Tüüri autoriplaat, millel „Illuminatio“, „Whistles and Whispers from Uluru“ ja kaheksas sümfoonia kõlavad vioolasolist Lawrence Poweri, plokkflöödisolist Genevieve Lacey' ja Tapiola Sinfonietta esituses (Ondine, 2018). Eltsi varasem diskograafia koostöös Ondinega sisaldab Tüüri teoste salvestisi Tapiola Sinfonietta ja Lawrence Poweriga, viiendat sümfooniat elektrikitarrile, orkestrile ja bigbändile ning akordionikontserti „Prophecy“, samuti kriitikutelt kõrgeid hinnanguid pälvinud Detlevi ja Berio kirjutatud Brahmsi muusika seadeid, mis salvestatud koos Helsingi Linnaorkestri, bariton Michael Nagy ja klarnetist Kari Kriikkuga. Lisaks on ta salvestanud Borgströmi ja Šostakovitši viiulikontserdid Eldbjørg Hemsingi ja Viini Sümfoonikutega BISile ning Poul Rudersi viienda sümfoonia Taani Rahvusorkestriga Bridge Recordsile. ERSOga on Olari Elts lisaks Elleri plaatidele salvestanud ka Tüüri marimba-kontserdi „Ardor“ (solist Pedro Carneiro, ECM, 2007 – Tüüri autoriplaat).

Ooperidirigendina on Olari Elts juhatanud Tšaikovski „Jevgeni Oneginit“, Mozarti „Don Giovanni“, „Idomeneod“ jm. Ta on publiku ette toonud mitmed žanriülesed projektid, sh koostöös Teater NO99-ga valminud Mendelssohni-Shakespeare'i projekti, mis jõudis ka Berliini Konzerthausi lavale, ning Porto Casa da Música Sümfooniaorkestriga Bernsteinini 100. sünniaastapäeva puhul *live*-muusikaga ette kantud Elia Kazani filmi „On the Waterfront“.

Aastail 2007–2020 oli Olari Elts ERSO, 2011–2014 Helsingi Linnaorkestri ning 2007–2010 Šoti Kammerorkestri peaküllalidirigent. 2006–2012 oli ta Bretagne'i Orkestri kunstiline nõustaja ja 2001–2006 Läti Rahvusliku Sümfooniaorkestri peadirigent, 1993. aastal asutas ta NYJD Ensemble'i. 2017. aastal pälvis ta säravate ja kaalukate ülesastumiste eest nii kodu- kui välismaistel lavadel ning eesti heliloomingu edendamise eest Eesti Kultuurkapitali aastapreemia.

www.olarielts.com

ERSO
PEASPONSOR

E · R · · O

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

EESTI RIIKLIK
SÜMFOONIA-
ORKESTER

VIIUL
**TRIIN
RUUBEL**

DIRIGENT
PAAVO JÄRVI

Paavo Järvi ja Triin Ruubel

HOOAJA
SÜLLESPONSOR

REVAL CAFE

RADISSON COLLECTION
TALLINN

LIVIKO
— alates 1998 —

PAKEND & PRINT
188078104KMKESKUS_00222/2023

BioBlock®

Postimees
MEEDIAPARTNER

2

JUUNI
ESTONIA KONSERDISAAL
KELL 19

EDWARD ELGAR
CÉSAR FRANCK

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER (ERSO) on elav ja mitmekülgne orkester, kes püüdleb alati tipptaseme poole. Eesti vanimal ja mainekaimal regulaarselt tegutseval sümfooniaorkestril täitub sel hooajal 96. tegevusaasta. ERSO ajalugu ulatub aastasse 1926 ning sarnaselt paljude omataolistega maailmas on see seotud rahvusliku ringhäälingu sünni ja arenguga. Alates hooajast 2020/2021 on enam kui 100-liikmelise orkestri peadirigent ja kunstiline juht Olari Elts. Neeme Järvi jätkab koostööd ERSOga eluaegse aupeadirigendina, orkestri kunstiline nõustaja on Paavo Järvi, varasemad peadirigendid on olnud Olav Roots, Paul Karp, Roman Matsov, Neeme Järvi, Peeter Lilje, Leo Krämer, Arvo Volmer, Nikolai Aleksejev ja taas Neeme Järvi.

ERSO on käinud arvukatel turneedel ning osalenud mainekatel rahvusvahelistel muusikafestivalidel. 2021. aasta novembri lõpus osalesid ERSO ja Olari Elts Poolas rahvusvahelisel Kesk- ja Ida-Euroopa muusikafestivalil „Eufonie“. 2019. aastal avasid ERSO ja Neeme Järvi Prantsuse Raadio maineka Montpellier’ muusikafestivali ning orkester käis Kesk-Euroopa turneel, kus Neeme Järvi juhatusel esineti Viini Musikvereini kuldses saalis, Linzi Brucknerhausi suures saalis, Praha Rudolfinumi Dvořáki saalis ja Bregenzi Bodensee saalis ning Mihhail Gertsji juhatusel Saksamaal Erlangenis ja Viersenis. Veel on esinetud sellistel maailmalavadel nagu Berliini Konzerthaus, New Yorgi Avery Fisher Hall (praeguse nimetusega David Geffen Hall), Peterburi filharmoonia suur saal ja Maria Teatri kontserdisaal, Kölni filharmoonia, Helsingi Musiikkitalo, Stockholmi Berwaldhallen jt. Sel hooajal toimuvad kontserdireisid Prantsusmaale, Saksamaale ning Inglismaale.

ERSO plaadistuste kõrget kvaliteeti on esile tõstetud mainekates klassikalise muusika ajakirjades ning sellega on kaasnenud mitmed tunnustused, millest olulisim on Eesti esimene Grammy (2004, dirigent Paavo Järvi), värskemad aga aasta klassikaalbumi tiitel 2020. aastal Eesti muusikaauhindade jagamisel Elleri sümfooniliste poeemide teise plaadi eest (dirigent Olari Elts) ning kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapremia ERSO-le ja Olari Eltsile seniste Elleri muusika salvestiste eest. Suurepärane koostöö on ERSO-l selliste mainekate plaadifirmadega nagu Chandos, BIS, Onyx, samuti Ondine, ERP jt.

Lisaks kohalikele raadio- ja telekanalitele on ERSO kontserte üle kandnud Mezzo ja medici.tv ning EBU vahendusel on need jõudnud paljudesse Euroopa raadiojaamadesse. 2020. aastal alustas tegevust ERSO TV (erso.tv), kus saab vaadata kõiki orkestri live-kontserte ning juba toimunud esinemisi.

ERSO
PEASPONSOR

E · R · · O

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

EESTI RIIKLIK
SÜMFOONIA-
ORKESTER

KLAVER
ANNA ŠELEST

KLAVER
DMITRI ŠELEST

DIRIGENT
NEEME JÄRVI

JÄRVI JA SUVEKLASSIKA

21

JUUNI
ESTONIA KONSERTISAAI
KELL 19

HOOLAJA
SUURSPONSOR

REVAL CAFE

RADISSON COLLECTION
TALLINN

LIVIKO
SINIO 1898

PAKEND & PRINT
1997-2018 © PAKEND & PRINT 2022-2023

BioBlock®

Postimees
MEDIAPARTNER

CÉCILE CHAMINADE
CLARA SCHUMANN
MIHKEL LÜDIG
FRANCIS POULENC

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

Peadirigent ja kunstiline juht Olari Elts

Eluaegne aupeadirigent Neeme Järvi, **kunstiline nõustaja** Paavo Järvi

Koosseis 10. mail 2023:

I VIIUL

Triin Ruubel
Marge Uus
Kristiina Aimla
Elisabeth Härmand
Kätlin Ivask
Nina Kawaguchi
Kirti-Kai Loorand
Astrid Muhel
Tõnis Pajupuu
Piret Sandberg
Kaiu Talve
Andrus Tork
Tarmo Truuväärt
Liis-Helena Väljamäe
Fred Heinoja
Triin Veissmann

II VIIUL

Kaido Välja
Kadi Vilu
Kristel Kiik
Triin Krigul
Alisa Kuznetsova
Miiina Laanesaar
Egert Leinsaar
Kristjan Nõlvak
Mari-Katrina Suss
Marlis Timpmann
Maaren Vihermäe
Annelize Vlasenko
Iris Eva Aabloo
Laura Klesment

VIOOLA

Rain Vilu
Liina Žigurs
Helena Altmanis
Mall Help
Kaja Kiho
Sandra Klimaitė
Martti Mägi
Juhan-Palm Peipman
Liisi Rusnak
Karin Sarv
Kristiina Välja
Mari Aasa

TŠELLO

Theodor Sink
Villu Vihermäe
Riina Erin
Andres Alexander
Metspalu
Levi-Danel Mägila
Katrín Oja
Lauri Toom
Margus Uus
Maris Vallsalu
Karret Sepp

KONTRABASS

Mati Lukk
Regina Udod
Janel Altroff
Imre Eenma
Madis Jürgens
Kaupo Olt
Ants Önnis

FLÖÖT

Mari-Liis Vind
Linda Vood

OBOE

Guido Gualandi
Tõnis Traksmann

KLARNET

José Carlos Domínguez
Almela
Taavi Orro

FAGOTT

Peeter Sarapuu
Jakob Peäske

METSASARV

Ye Pan
Kalmer Kiik
Tõnu Künnapas
Jürnas Rähni
Artur Reinpõld

TROMPET

Indrek Vau
Erki Möller
Ivar Tillemann

TROMBOON

Andres Kontus
Peeter Margus
Johannes Kiik

TUUBA

Madis Vilgats

TIMPANID

Maarja Nuut

LÖÖKPILLID

Kaspar Eisel
Terje Terasmaa

SA ERSO juhatusel liige

Kristjan Hallik

Produtsent

Daily Trippel

Orkestri mäenedžer

Marko Metsaru

Partnersuhete ja müügijuht

Kaire Taberland

Maine- ja kommunikatsioonijuht

Kärt Ruubel

Toimetaja

Anita Maasalu

Noodikoguhoidja

Mariell Aren

Disainer

Norman Orro

Personaliijuht

Piret Veensalu

Pilliliao juhataja

Egert Leinsaar

Lavameistrid

Jüri Korjus
Kristjan Lume

Eriliste hetkede kohtumispaik

revalcafe.ee #revalcafe

KUTSUME KUULAMA

PAAVO JÄRVI JA TRIIN RUUBEL

R, 2. JUUNI KELL 19, ESTONIA KONTSERDISAAL

Edward Elgar. Viulikontsert

César Franck. Sümfoonia d-moll

TRIIN RUUBEL viul, ERSO, dirigent PAAVO JÄRVI

JÄRVI JA SUVEKLASSIKA

K, 21. JUUNI KELL 19, ESTONIA KONTSERDISAAL

Cécile Chaminade. Kontsertpala klaverile ja orkestrile op. 40

Clara Schumann. Klaverikontsert a-moll op. 7

Mihkel Lüdig. Sümfooniline pilt „Jaaniöö“

Francis Poulenc. Kontsert kahele klaverile d-moll FP 61

ANNA ŠELEST klaver, DMITRI ŠELEST klaver, ERSO, dirigent NEEME JÄRVI

E · R · · O

Estonia pst 4
10148 Tallinn
tel 6 147 787
erso@erso.ee
www.erso.ee

Kuula ja vaata uuesti!

 ERSO.TV